

Posiedzenie dnia 24 listopada 1975 pod przewodnictwem prof. W. Krach

Doc. Kazimierz Bogacz przedstawił własną pracę pt. *Charakterystyka utworów górnego wapienia muszlowego i problem ich górnej granicy w rejonie Chrzanowa*.

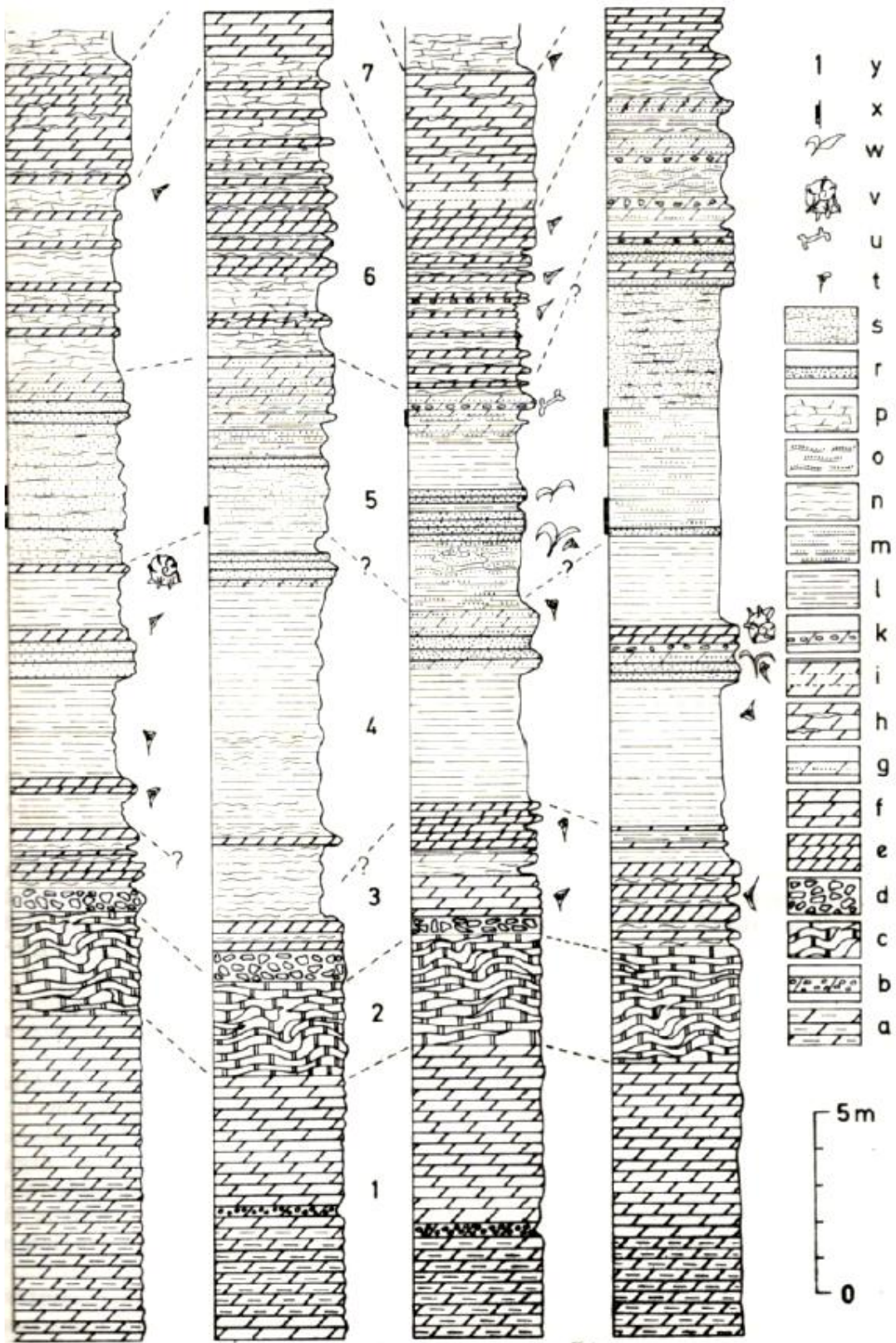
Pod pojęciem górnego wapienia muszlowego — według autora — kryje się zespół warstw wydzielanych ponad dolomitem diploporowym. Jeśli potraktujemy charakter osadu jako regionalny wyraz określonych warunków sedymentacji to w profilu niższej części górnego wapienia muszlowego rejonu Chrzanowa znajdujemy wszystkie odpowiedniki warstw wyróżnionych na Górnym Śląsku przez P. Assmanna (1944): 1) warstwy tarnowickie, 2) konglomerat z Wilkowic, 3) warstwy z Kolonii Wilkowice. Posiadają one w niektórych przypadkach znacznie zredukowaną miąższość i dolomitowe wykształcenie.

Szczegółową charakterystykę warstw boruszowickich [4] w rejonie Chrzanowa podał S. Siedlecki (1952). W stropie tego kompleksu o miąższości 6,0—9,0 m znaleziono w dwu profilach szczątki ceratytów, ponad wyodrębniającą się ławicą piaskowca glaukonitycznego (ryc. 1).

Ponad warstwami boruszowickimi odpowiadającymi stratotypowi (G. Gurich, 1887), daje się wyróżnić odrębny kompleks piaszczysty [5] o miąższości 2,5—6,0 m, będący odpowiednikiem dolnego kajpru — Lettenkohle. Są to kruche piaskowce drobnoziarniste niekiedy silnie zailone, przechodzące w mułowce i ily piaszczyste.

Ryc. 1. Wybrane profile górnego wapienia muszlowego i niższej części kajpru w rejonie Chrzanowa

a — dolomit biały, cienkopłytkowy, marglisty; b — dolomit oolitowy; c — dolomit o strukturze falistej; d — śródformacyjna brekcja sedymentacyjna; e — dolomit brunatny; f — dolomit biały, płytowy; g — dolomit piaszczysty; h — dolomit skrasowany; i — dolomit z drobnoziarnistym piaskiem kwarcowym na powierzchniach sedymentacyjnych; k — zlepienie śródformacyjny; l — mułowiec dolomitowy; m — mułowiec piaszczysty; n — lupek ilasty lub ily; o — lupek ilasto-piaszczysty; p — iłowiec; r — piaskowiec; s — kruchy piaskowiec silnie zailony; t — zęby ryb; u — brekcja kostna; v — szczątki ceratytów; w — detritas roślinny; x — czerwone zabarwienie skały; y — kolejny numer kompleksu wyróżnionego w tekście

Ich barwa jest żółta, zielona lub czerwona. W skale obserwuje się znaczną przymieszkę muskowitu oraz detritus roślinny. Strop osadów piaszczystych wykazuje silniejszą cementację i stopniowe przejście do dolomitu piaszczystego. Ponad kompleksem piaszczystym stwierdza się ilowce dolomityczne [6] o miąższości 3,0—6,0 m, ciemnoszare, czarne, zielone lub pstre z cienkimi wkładkami dolomitu, pozostające w ciągłości sedymentacyjnej z warstwami niżejleżymi. Profil kończą białe dolomity [7] o miąższości 3,0—5,0 m, często jamiste z podrzędnymi wkładkami zlepieńca śródformacyjnego. Traktuje się je jako odpowiednik dolomitu granicznego. Przejście od kompleksu dolomitowego do wyżejleżących utworów ilowcowo dolomitowych z wkładkami gipsu jest ciągle.

Wnioski: 1. Jako górną granicę warstw boruszowickich (a nie górnego wapienia muszlowego), w odniesieniu do stratotypu, przyjmuje autor spąg utworów piaszczystych. 2. Wydaje się, że litotyp dolnego kajpru pojawia się w rejonie Chrzanowa już u schyłku górnego wapienia muszlowego, podobnie jak na obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich (J. Trammer, 1974) i w rejonie Opola (S. Kotlicki, 1974; K. Zawidzka, 1974), jako osady piaszczyste. 3. Przejście od osadów piaszczystych do wyżejleżących dolomitowych jest ciągle. 4. W rejonie Chrzanowa brak — jak dotąd — dostatecznych podstaw do przyjmowania przerwy sedymentacyjnej w dolnym kajprze.

Literatura

- Assmann P. (1944), Abh. Reichsamts Bodenforsch. N. F., 208. — Gurich G. (1887), Jahresber. Schl. Ges. Vaterl. Cult., 64. — Siedlecki S. (1952), Biul. Inst. Geol., 60. — Trammer J. (1974), Przegl. Geol., nr 1. — Kotlicki S. (1974), Przew. 46 Zjazdu PTGeol. — Zawidzka K. (1974), ibidem.